

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stryczyńska

w sprawie z odwołania S. Spółki z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie
z udziałem S.1 Sp. z o.o. w W. oraz M. S.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 stycznia 2025 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 2 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 1428/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie na rzecz S. Spółki z o.o. w W. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z 3 marca 2022 r. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie z 15 września 2020 r., w ten sposób, że stwierdził, że M. S. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom:

emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 1 kwietnia 2004 r. do nadal, jako pracownik S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy wskazał, że istotę sporu stanowiła kwestia legitymacji płatnika składek z tytułu stosunku prawnego łączącego M. S. z odwołującą się spółką oraz ze spółką zainteresowaną. Rolą Sądu było zatem ustalenie, który z podmiotów S.1 sp. z o.o. czy S. sp. z o.o. był pracodawcą, a tym samym płatnikiem składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe M. S..

Sąd Okręgowy wskazał, że organ rentowy na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 art. 13 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 497; zwana „ustawą systemową”) oraz art. 66 ust. 1 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r., poz.146) w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c., stwierdził, że M. S. podlega, jako pracownik, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w S. z o.o., z którym związany był umową zlecenia. Tym samym organ uznał, że pracodawcą M. S. nie jest spółka, z którą był on związany umową o pracę, lecz zleceniodawcą. W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko organu rentowego nie było zasadne.

Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który był podstawą spornej decyzji, za pracownika w rozumieniu tej ustawy uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10 tej ustawy, tj. przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. W podstawie

wymiaru składek uwzględnia się również przychód z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia, jeśli taką umowę zawarł pracownik z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 18 ust. 1a w zw. z art. 8 ust. 2a ww. ustawy). Dokonując wykładni art. 18 ust. 1a ustawy systemowej, Sąd Okręgowy powołał się na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 2 września 2009 r. (II UZP 6/09), z którego jednoznacznie wynika, że w odniesieniu do pracowników, w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy.

Wskazane przepisy, zdaniem Sądu Okręgowego, nie dawały podstaw do zamiany podmiotów przez wstawienie w miejsce pracodawcy innego podmiotu niż ten, z którym ubezpieczony faktycznie był związany umową o pracę. Art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeniowych poza sferę stosunku pracy do dwóch jedynie sytuacji: wykonywania pracy na podstawie jednej ze wskazanych umów cywilnoprawnych przez osobę, która zawarła ją z pracodawcą oraz wykonywania pracy na podstawie jednej ze wskazanych umów cywilnoprawnych, zawartej co prawda z osobą trzecią, ale na rzecz pracodawcy. Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszej sprawie nie zaistniała żadna ze wskazanych sytuacji. M. S. był bowiem związany umową o pracę ze spółką S.1 sp. z o.o., natomiast ze spółką, którą organ rentowy uznał za pracodawcę, tj. S. sp. z o.o. był związany wyłącznie umową zlecenia. W tej sytuacji prawnej brak było zatem, zdaniem Sądu Okręgowego, przesłanek do zastosowania przez organ rentowy art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Sąd Okręgowy podkreślił, że ustawową definicję płatnika składek zawiera art. 4 pkt 2 ppkt a ustawy systemowej, wedle której w stosunku do pracowników jest nim pracodawca. Treść tego przepisu nie uzależnia posiadania statusu płatnika składek-pracodawcy od faktycznego osiągania korzyści z pracy ubezpieczonego. W konsekwencji dla oceny, który podmiot powinien pełnić funkcję płatnika składek, bez znaczenia pozostaje okoliczność, który z podmiotów uzyskuje korzyść z pracy ubezpieczonego, jeśli tylko jeden z nich posiada status pracodawcy. Dyspozycja

art. 8 ust. 2a ustawy systemowej reguluje zaś sytuacje wyjątkowe, w których ubezpieczony pomimo zawartej z pracodawcą-płatnikiem składek umowy o pracę zawiera dodatkowo umowy zlecenia z podmiotem trzecim. Wówczas badaniu podlega wyłącznie charakter prawny umowy cywilnoprawnej z tym innym podmiotem, w kontekście ewentualnego wykonywania jej na rzecz pracodawcy. Sąd Okręgowy uznał, że ustalony w sprawie stan faktyczny wyklucza zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, organ rentowy nie wykazał, aby istniała podstawa prawna pozwalająca uznać, że pracodawcą ubezpieczonego w rzeczywistości pozostawała odwołująca się spółka. Sąd zwrócił także uwagę, że jedną z naczelných zasad postępowania cywilnego pozostaje zasada kontrydiktoryjności, zgodnie z którą trzon materiału procesowego i podstawę rozstrzygnięcia stanowią twierdzenia i dowody przedstawione przez strony. Wyrazem tej zasady jest art. 6 k.c., a także art. 232 k.p.c. Tymczasem organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów na potwierdzenie tezy, że pracodawcą dla ubezpieczonego był S. sp. z o.o. Organ rentowy ograniczył się wyłącznie do przedłożenia na płycie CD bardzo obszernych akt kontroli, nie wskazując przy tym o przeprowadzenie dowodu, z których dokumentów znajdujących się na płycie wnosi. Nadto organ rentowy nie udowodnił faktu, z którego wywodził skutki prawne.

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z 2 marca 2023 r. oddalił jego apelację i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny potwierdził trafność ustaleń Sądu Okręgowego oraz wyprowadzonych na ich podstawie wniosków. Badając zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie jest możliwe uznanie zasadności twierdzenia organu, jakoby ubezpieczony miał być pracownikiem odwołującej się spółki tylko dlatego, że jest ona jedynym udziałowcem spółki zależnej. Mimo powiązań pomiędzy spółkami, obie spółki formalnie wciąż stanowią odrębne podmioty. W ocenie Sądu Apelacyjnego organ rentowy całkowicie pominął bezsporny w istocie fakt, że ubezpieczony pozostawał w stosunku pracy ze spółką zależną, nie zaś z odwołującą się, z którą to spółką ubezpieczony równolegle pozostawał w stosunku umowy zlecenia. Organ rentowy nie kwestionował stosunków prawnych między stronami, w szczególności nie przedstawił

okoliczności, z których wynikałoby, że ubezpieczony w rzeczywistości świadczył pracę w ramach stosunku pracy na rzecz odwołującej się, nie na rzecz spółki zależnej.

Sąd Apelacyjny uznał również za niezasadny zarzut naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej. Podkreślił, że wyrażonej w art. 6 k.c. reguły rozkładu ciężaru dowodu nie można rozumieć w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, obowiązek dowodzenia wszelkich faktów spoczywa na stronie powodowej. Jeżeli jedna ze stron wykazała wystąpienie faktów przemawiających za słusznością jej stanowiska, to drugą stronę procesu obarcza ciężar udowodnienia okoliczności podważających ten wniosek (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 lutego 2021 r., III USKP 33/21, LEX nr 3123205). Zdaniem Sądu Apelacyjnego wydanie przez Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzji, opartej na pewnych ustaleniach, nie zwalnia organu rentowego z obowiązku wykazania inicjatywy dowodowej na okoliczności, na które powołuje się w skarżonej decyzji. Zdaniem Sądu, organ rentowy nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych odnoszących się do indywidualnej sytuacji M. S..

W ocenie Sądu Apelacyjnego, z podobnych przyczyn, niezasadny był również zarzut naruszenia art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej. To na organie spoczywał obowiązek wykazania, że strony ustaliły między sobą stosunki prawne w sposób sprzeczny z prawem bądź zmierzający do obejścia przepisów. Mimo ogólnego przytoczenia okoliczności związanych z powiązaniami kapitałowymi i osobowymi między spółkami, organ rentowy nie odniósł poczynionych we własnym zakresie ustaleń do przypadku ubezpieczonego.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniósł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości organ rentowy wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, wniósł o uchylenie wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania. Nadto skarżący wniósł o zasądzenie od odwołującej się spółki na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

W podstawach skargi kasacyjnej skarżący zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 327¹ § 1 k.p.c., art. 232 k.p.c. w

zw. z art. 477 k.p.c. Skarżący zarzucił również naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c., art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 22 § 1 k.p. oraz art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 8 ust. 2a tej ustawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność, podnosząc, że to podmiot niezgadający się z treścią decyzji powinien przedstawić argumentację i dowody, ponieważ to ten podmiot z twierdzeń przedstawionych w odwołaniu wywodzi skutki prawne dla niego korzystne. Nadto skarżący podniósł, że to Sąd powinien poddać decyzję organu kontroli merytorycznej, a zatem zbadać czy organ rentowy prawidłowo zastosował przepisy prawa przy ustalonym stanie faktycznym, co w przedmiotowej sprawie sprowadza się do ustalenia czy faktycznie nastąpiło tzw. przebicie zasłony korporacyjnej prowadzące do obejścia przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. art. 8 ust. 2a tej ustawy.

W uzasadnieniu wniosku skarżący podniósł, że stan faktyczny w przedmiotowej sprawie sprowadza się do pozoracji polegającej na fikcyjnym podziale pracowników na dwie grupy (zawierając z nimi bądź umowę o pracę bądź umowę zlecenia, powierzając jednocześnie formalne zawarcie w tym samym czasie całkowicie zależnej spółce S.1 Sp. z o.o. naprzemiennie takich samych umów o pracę i umów zlecenia), w celu zamierzonego obejścia przepisów (art. 58 § 1 i 2 k.c.) prawa pracy i ubezpieczeń społecznych prowadzących do naruszenia art. 22 k.p. oraz art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w przekonaniu S. Sp. z o.o. uniemożliwiające ich zastosowanie przez organ rentowy). W ocenie organu rentowego akceptacja tak ukształtowanego stanu faktycznego prowadzi do usankcjonowania nieakceptowalnych społecznie i gospodarczo działań płatników składek, którzy przez instrumentalne wykorzystywanie przepisów prawa działają na szkodę ubezpieczonego (dowolne kształtowanie relacji pracodawca - pracownik, zleceniodawca - zleceniobiorca, z pozycji podmiotu dominującego w tych relacjach bez poszanowania praw ubezpieczonego), jednocześnie kształtując przekonanie innych uczestników obrotu prawnego o legalności tego typu działań.

Zdaniem skarżącego ciężar dowodu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych spoczywa na ubezpieczonych i płatnikach składek, ponieważ to te

podmioty kwestionują zasadność, czy prawidłowość decyzji, natomiast decyzje administracyjne wydawane są przez organ rentowy na podstawie dokumentacji, dowodów przedłożonych przez strony postępowania administracyjnego, które organ rentowy załącza do akt sprawy oraz akt rentowych, które także stanowią dowód w sprawie. Skarżący nie zgodził się z Sądem drugiej instancji, że nie przedstawił dowodów na poparcie treści kwestionowanej decyzji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się spółka i zainteresowana spółka wniosły o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w razie jej przyjęcia do rozpoznania o oddalenie skargi oraz zasądzenie od organu rentowego na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

M. S. nie ustosunkował się do zarzutów i wniosków skargi kasacyjnej organu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia ustawowych wymagań kwalifikujących przyjęcie jej do rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega wstępnemu badaniu w zakresie spełnienia przez nią warunków umożliwiających przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania (tzw. „przedsąd”). W ramach tego etapu postępowania, Sąd Najwyższy bada jedynie wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania. Nie analizuje podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (w ramach przedsądu), ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako pozainstancyjny, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, ma realizować funkcje publicznoprawne.

W razie powołania jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania, oczywistej jej zasadności, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu przepisów prawa zastosowanych w sprawie i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła tak rozumiana przesłanka oczywistej zasadności, skarżący powinien wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w ewidentny sposób naruszone (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120).

Przede wszystkim wymaga zauważenia, że rozpoznawana sprawa nie jest sprawą odosobnioną. Już wcześniej Sąd Najwyższy, w sprawach tych samych podmiotów o podobnych stanach faktycznych, rozpatrując analogicznie sformułowane wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w skargach wniesionych przez organ rentowy, odmawiał przyjęcia skarg do rozpoznania, uznając, że w analogicznych stanach faktycznych nie można przyjąć oczywistej zasadności skargi w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Miało to miejsce m.in. w sprawach o sygn. II USK 336/23 (postanowienie z 20 lutego

2024 r.), II USK 154/23 (postanowienie z 11 kwietnia 2024 r.), II USK 211/23, (postanowienie z 16 października 2024 r.). Argumenty, jakimi kierował się Sąd Najwyższy w tych postanowieniach, odmawiając przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania, są w pełni aktualne także w niniejszej sprawie. Sąd Najwyższy, rozważając przesłanki przedsądu w niniejszej sprawie, argumenty te w pełni podziela.

Odnośnie kwestii rozkładu ciężaru dowodów w postępowaniu cywilnym z zakresu ubezpieczeń społecznych należy przypomnieć utrwalony pogląd, wyrażony przez Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z 10 maja 2017 r. (I UK 184/16; LEX nr 2305920), że ciężar udowodnienia ma w sporze istotne znaczenie dopiero wówczas, gdy pewne twierdzenia okażą się nieudowodnione, a nie już wtedy, gdy strona nie przedstawiła środków dowodowych na potwierdzenie lub zaprzeczenie danej okoliczności. Oznacza to, że rozkład ciężaru dowodu stanowi regułę wskazującą stronę, która ma ponieść negatywne skutki nieudowodnienia określonych twierdzeń. Na tym polega funkcja ciężaru dowodowego. Pozwala rozstrzygnąć sprawę merytorycznie, także wówczas, gdy sąd nie zdołał w ogóle albo w pewnej części, wyjaśnić stanu faktycznego sprawy. Czym innym jest natomiast sytuacja, w której sąd oceniając materiał dowodowy, poprawnie zastosował zasadę swobodnej jego oceny (art. 233 § 1 k.p.c.) i na tej podstawie dokonał wiążących ustaleń stanu faktycznego. W tym wypadku nie dochodzi do właściwego lub niewłaściwego rozłożenia ciężaru dowodowego.

Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych toczy się według zasady kontradiktoryjności, w myśl której o rodzaju i zakresie roszczenia decyduje odwołujący się. Ciężar udowodnienia twierdzeń spoczywa na tej stronie, która je zgłasza (art. 232 zdanie pierwsze k.p.c.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych rozkład ciężaru dowodów zawsze zależy od rodzaju decyzji. Jeżeli jest to decyzja, w której organ rentowy zmienia sytuację prawną ubezpieczonego, to organ ten powinien wykazać uzasadniające ją przesłanki faktyczne. Jest to stanowisko poparte licznymi orzeczeniami Sądu Najwyższego. W wyroku Sądu Najwyższego z 15 lutego 2007 r. (I UK 269/06; OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78), wyjaśniono, że na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia

pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli. Wydanie decyzji przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym nie zwalnia go zatem od udowodnienia przed sądem, rozpoznającym odwołanie od tej decyzji, jej podstawy faktycznej, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu, wynikającą z art. 6 k.c. (por. wyroki: Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2010 r., II UK 148/09, LEX nr 577847 czy z 9 grudnia 2008 r., I UK 151/08, LEX nr 518057).

W rozpoznawanej sprawie Sądy *meriti* szczegółowo odniosły się do skromnych środków dowodowych przedstawionych przez organ rentowy. Ocenivszy, że nie jest możliwe uprawdopodobnienie, że między ubezpieczonym a odwołującą się spółką istniał stosunek pracy, który w rzeczywistości łączył ubezpieczonego z zainteresowaną spółką, Sądy nie potwierdziły stanowiska organu rentowego, zawartego w decyzji. Nadto Sądy obu instancji przeprowadziły szczegółowe dociekania w celu ustalenia podstawy prawnej twierdzeń organu, której również nie mogły się doszukać. Nie sposób w rozpoznawanej sprawie stwierdzić, na czym w istocie miałyby polegać zarzucane naruszenie reguły rozkładu ciężaru dowodu przez Sądy, skoro korzystna dla odwołującej się okoliczność (wykonywanie pracy dla spółki zależnej) została udowodniona, zaś okoliczność wykazana przez ZUS (zależności spółki będącej pracodawcą od odwołującej się spółki) nie wpływa na konkluzję co do tego, który podmiot był w tym przypadku pracodawcą. W tym kontekście wskazać należy, że w orzecznictwie utrwalona jest wykładnia negująca możliwość skutecznego podnoszenia w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 6 k.c., gdy zmierza on w istocie do zakwestionowania ustaleń faktycznych (por. wyroki: z 13 czerwca 2000 r., V CKN 64/00, OSNC 2000 nr 12, poz. 232; z 15 października 2004 r., II CK 62/04, LEX nr 197635; z 8 listopada 2005 r., I CK 178/05, LEX nr 220844 oraz z 15 lutego 2008 r., I CSK 426/07, LEX nr 465919).

Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w sprawach o podobnym stanie faktycznym i prawnym, odnoszących się do innych zainteresowanych (m.in. w postanowieniach: z 20 lutego 2024 r., II USK 336/23 i z 18 września 2024 r., II USK 268/23, niepubl.), także odmawiając przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej organu rentowego, wykonując umowę zlecenia zawartą z odwołującą się,

zainteresowany jako pracownik spółki zależnej z tytułu tejże umowy cywilnej podlega ubezpieczeniom jako pracownik. Nawet gdyby zgodnie z oczekiwaniem organu (niepopartym dostatecznym materiałem dowodowym) uznać, że stosunek pracy wynikający z umowy zawartej ze spółką zależną w rzeczywistości łączyłby zainteresowanego z odwołującą się, to nie miałoby to wpływu na zastosowanie w sprawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Tylko gdyby uznać, że zawarte z odwołującą się umowy cywilne w swojej istocie skrywają stosunek pracy, art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie miałby zastosowania, natomiast wówczas również istniałby tytuł pracowniczy, ale z art. 8 ust. 1 tej ustawy. Zauważyć należy, że art. 8 ust. 2a nie jest podstawą ustalenia odrębnego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Odnosząc się do powoływanej przez skarżącego konstrukcji tzw. „przebicia zasłony korporacyjnej”, należy zauważyć, że poglądy wyrażone m.in. w wymienionym w skardze wyroku Sądu Najwyższego z 3 października 2017 r. (II UK 488/16; LEX nr 2361596) bazowały na ustaleniu, że spółkę zależną i spółkę dominującą łączyła umowa, na mocy której spółka zależna zobowiązała się do realizacji usług na rzecz spółki dominującej przez swoich pracowników i na tej podstawie kierowała swoich pracowników do wykonywania pracy w spółce dominującej i otrzymywała za to wynagrodzenie. Takich relacji nie ustalono w niniejszej sprawie, a to one pozwalały na wyciągnięcie wniosku o nadużywanie konstrukcji osobowości prawnej lub konstrukcji pracodawcy wynikającej z definicji zawartej w art. 3 k.p. ze skutkiem polegającym na uznaniu, że określone działania podejmowane przez jeden podmiot uznaje się w istocie za działania innego podmiotu (gdy spółka handlowa będąca „prawdziwym pracodawcą” tworzy kontrolowaną przez nią spółkę, powierzając jej funkcję zatrudniania pracowników celem obejścia prawa i uniknięcia zobowiązań).

Mając na uwadze powyższe, należy w konkluzji stwierdzić, że organ rentowy we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazał nie tylko kwalifikowanej formy jej zasadności, lecz w ogóle nie był w stanie wyjaśnić na czym miałyby polegać naruszenie przywołanych przepisów w sugerowanym, we wniosku o przyjęcie skargi, zakresie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego znajduje, co do zasady, oparcie w art. 98 § 1, § 1¹ i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., a w zakresie kwoty w § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

[a.ł.]